

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 (PDR Centru)

Scop. Conținut. Principii directoare

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 (PDR Centru) reprezintă principalul document de planificare și programare elaborat la nivel regional și asumat de către factorii de decizie din Regiunea Centru. PDR își propune să răspundă nevoii de a avea la dispoziție un document - cadru la nivel regional prin care se stabilește viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de programare, propunând direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor. Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru a fost realizat în conformitate cu metodologia orientativă elaborată de către Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației ce vizează atât conținutul Planurilor de Dezvoltare Regională cât și cadrul partenerial de elaborare, consultare și aprobare al acestora. Totodată, au fost respectate deciziile stabilite la nivel regional cu privire la constituirea și funcționarea structurilor parteneriale și calendarul orientativ pentru elaborarea documentelor de planificare a dezvoltării regionale.

Fiind fundamentat pe o diagnoză detaliată, concretizată prin **Analiza socioeconomică regională** și prin **Analiza SWOT** a Regiunii Centru, Planul de Dezvoltare ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea potențialul său real de dezvoltare. Pentru o evaluare cât mai corectă a nevoilor și a potențialului regiunii, cele două analize menționate integrează rezultatele celor 3 studii sectoriale elaborate la nivel regional în perioada 2016-2018 precum și elemente-cheie din Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru. Analiza socioeconomică, analiza SWOT și Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru au parcurs un amplu proces consultativ desfășurat în cadrul structurilor parteneriale regionale, începând de la identificarea

și cuantificarea problemelor și nevoilor până la stabilirea priorităților și măsurilor. Prin activitatea desfășurată în cadrul Comitetului Regional de Planificare „Centru”, în cadrul celor șapte grupuri tematice și în cele șase grupuri județene de lucru s-a urmărit implicarea actorilor relevanți pentru dezvoltarea regională în toate etapele procesului de planificare și programare. Au fost avute în vedere de asemenea și strategiile de dezvoltare ale județelor, urmărindu-se armonizarea cât mai bună a obiectivelor și acțiunilor județelor și comunităților din Regiunea Centru.

PDR Centru 2021-2027 se raportează, în același timp, la obiectivele stabilite la nivel național și european, sintetizate în documentele de programare ale Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027, în angajamentele internaționale ale României și în strategiile naționale pentru perioada următoare. PDR Centru urmărește pe tot parcursul său firul roșu reprezentat de cele cinci priorități definite prin **Noua Politică de Coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027**: inovare, digitalizare, transformare economică, reducerea emisiilor de carbon și combaterea schimbărilor climatice, creșterea gradului de conectare prin dezvoltarea rețelelor de transport și de internet, incluziune socială prin creșterea accesului la educație, ocupare și la servicii de sănătate de calitate și, nu în ultimul rând apropierea de nevoile concrete ale comunităților. Regiunea Centru va fi astfel permanent cuplată la procesele în desfășurare la nivel european.

În procesul de elaborare al PDR Centru s-au avut în vedere câteva principii fundamentale, și anume:

- parteneriatul activ la nivel regional asigurat prin activitățile desfășurate în cadrul structurilor consultative și o abordare mixtă a procesului: bottom-up (nevoi, soluții, proiecte) și top-down (integrare, corelare, prioritizare);
- concentrarea și prioritizarea obiectivelor, mărindu-se în acest fel eficacitatea utilizării resurselor alocate;

- coordonarea și corelarea diferitelor acțiuni propuse, ținându-se cont de complementaritatea cu alte strategii naționale sau regionale;
- cuantificarea realizării obiectivelor propuse prin utilizarea unor indicatori SMART de monitorizare ai PDR Centru;
- implicarea beneficiarilor încă din faza de elaborare a Planului prin crearea unui portofoliului regional de proiecte.

Conform reglementărilor legale în vigoare, cuprinse în cadrul Legii 315/2004 privind dezvoltarea Regională în România și a H.G. 1115/2004, după avizarea sa de către Comitetul Regional de Planificare „Centru”, PDR Centru 2021-2027 va fi aprobat de către Consiliul de Dezvoltare Regională - forul decizional al Regiunii Centru.

Implementarea Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru se va întinde de-a lungul perioadei 2021-2029 și va avea la bază atât finanțări nerambursabile din fonduri europene disponibile după aprobarea Programelor Operaționale aferente perioadei 2021-2027, oportunitățile de finanțare oferite în cadrul PAC 2021-2027 (prin Planul Național Strategic și sistemul de plăți directe), noile pachete financiare și programe europene adoptate ca răspuns la criza generată de pandemia COVID 19 (ex. PNRR, Next Generation EU, EU4Health etc) cât și alocările disponibile prin programele naționale (ex. PNDL, Programul de stimulare a înnoirii Parcului național auto, Casa Verde, PNCDI etc), toate aceste surse putând acoperi doar în parte nevoile de finanțare ale Strategiei, fiind astfel nevoie și de mobilizarea unor resurse financiare proprii sau atrase de către autorități locale, companii și universități.

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 este însoțit de portofoliul regional de proiecte, care include proiectele majore, cu un impact larg, semnificativ, care vor fi susținute pentru a se asigura o mai eficientă implementare a PDR.

Analiza SWOT (extrase)

Puncte tari

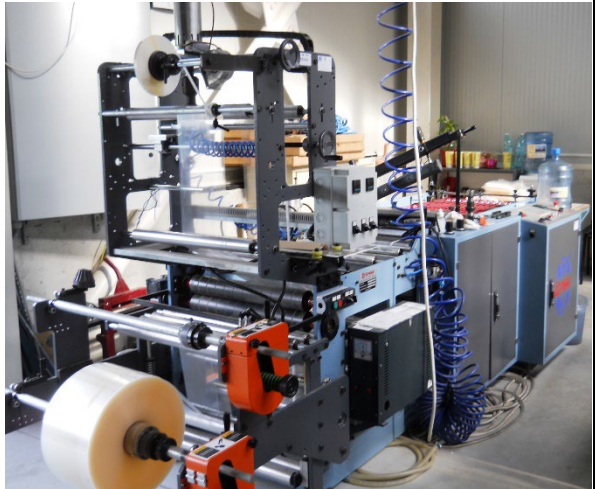
Dezvoltare teritoriala, dezvoltare urbană

- Rețea extinsă de transport rutier și feroviar
- Grad de electrificare a rețelei feroviare superior celui la nivel național
- Extinderea rețelei de drumuri regionale (județene) modernizate
- Modernizarea serviciilor de transport urban
- Modernizarea rețelei stradale urbane
- Creșterea utilizării serviciilor de transport public urban
- Extinderea rețelei de drumuri orașenești modernizate
- Extinderea rețelei de alimentare cu apă
- Extinderea rețelei de canalizare
- Acces crescut al populației la internet.

Economia regională

- Creștere economică stabilă înregistrată în perioada 2013-2018 și creșterea gradului de convergență cu economiile europene
- Dezvoltarea infrastructurii de afaceri și a serviciilor oferite pentru întreprinderi
- Exporturile au avut o evoluție puternic ascendentă în ultimii ani
- Nivel ridicat al exporturilor/ locuitor comparativ cu media națională
- Valoare ridicată a investițiilor străine atrase
- Nivel în creștere al productivității muncii
- Număr în creștere al salariilor
- Universități regionale cu specializări relevante pentru specificul economic local și regional
- Grad crescut de conștientizare în ce privește importanța colaborării dintre mediul universitar și mediul privat

Resurse umane, resurse de muncă, incluziune socială

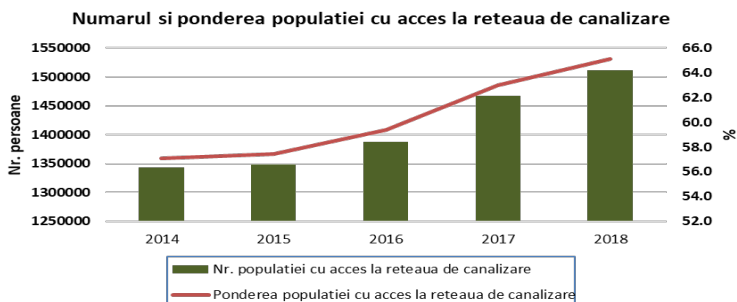
- Creșterea ratei de activitate a populației în vârstă de muncă în ambele medii de rezidență în perioada 2013-2019
- Creșterea ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă în ambele medii de rezidență în perioada 2013-2019
- Scăderea vizibilă a șomajului, cu aproape jumătate în perioada 2013-2019
- Diminuarea gradului de sărăcie și excluziune socială
- Creșterea speranței medii de viață (Regiunea Centru ocupând locul al 2-lea între regiunile de dezvoltare, după Regiunea București - Ilfov)

- Ameliorare semnificativă în ultimele două decenii și jumătate a mortalității infantile
- Creșterea ponderii persoanelor ocupate care au absolvit instituții de învățământ superior
- Creșterea populației din grupa de vârstă 25-64 ani cu studii universitare (nivelul 5-8)

Mediu, eficiență energetică, schimbări climatice

- Grad ridicat de acoperire a localităților cu infrastructura tehnico-edilitară și servicii de salubritate
- Continuarea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii tehnice de protecție a mediului

- Suprafață extinsă a zonelor protejate din Regiunea Centru
- Reînnoirea flotei de mijloace de transport public în majoritatea municipiilor reședință de județ prin achiziționare de mijloace de transport nepoluante dar și în alte localități mai mici din Regiune
- Creșterea numărului de utilizatori ai transportului public
- Extinderea suprafeței ocupate cu păduri și terenuri cu vegetație forestieră în ultimii ani

Dezvoltarea turismului

- Potențial turistic important și diversificat în toate cele 6 județe ale regiunii
- Resurse balneare și balneoclimatice importante

- Capacitate de cazare turistică importantă, în bună parte construită recent sau modernizată
- Prima regiune turistică a României în ce privește capacitatea de cazare în funcțiune (indicator ce include nr. de zile de funcționare a capacității)
- Prima regiune turistică a României în ce privește fluxul turistic (sosiri respectiv înoptări ale turiștilor)
- Prima regiune a României în funcție de numărul de vizitatori în muzee

- Patrimoniu natural și cultural (situri UNESCO, obiective de patrimoniu clasa A)

Agricultură, silvicultură, dezvoltare rurală

- Potențial agricol și silvic semnificativ
- Investiții importante în agricultură și în sectorul agroalimentar realizate în special de către firmele mari și mijlocii
- Implementarea, prin PNDR, a unui nr. semnificativ de proiecte de modernizare a exploatațiilor agricole de dimensiuni mici și mijlocii
- Dezvoltarea unor lanțuri valorice locale în domeniul agro-food
- Grad semnificativ de acoperire de către producătorii locali a nevoilor pieței regionale și ale pieței naționale
- Important bazin de exploatare forestieră

Puncte slabe

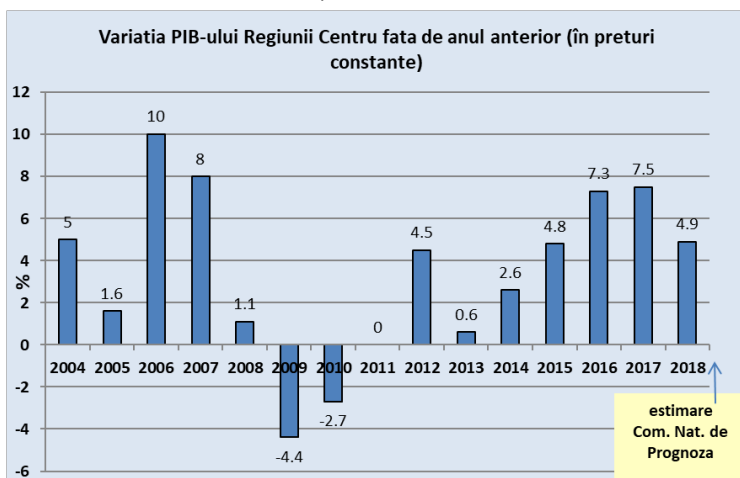
Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană

- Infrastructura de transport rutier insuficient modernizată
- Starea necorespunzătoare a infrastructurii feroviare de transport și lipsa de atractivitate a transportului feroviar
- Întârzierile în derularea proiectelor majore de modernizare a infrastructurii de transport
- Accesibilitatea redusă a unor zone din cadrul Regiunii Centru la rețeaua de transport
- Infrastructură tehnico-edilitară incompletă în multe din noile zone rezidențiale
- Starea precară a infrastructurii de educație, sănătate și cultură în multe orașe mici ale Regiunii Centru și în mediul rural
- Accesul inegal al populației la infrastructura și servicii de sănătate și educație, în special în mediul rural (în special lipsa asistenței specializate în domeniul medical)
- Programe insuficiente de prevenție în sănătate reflectate în numărul mare al cazurilor de deces care puteau fi evitate
- Infrastructură, servicii și oportunități insuficiente pentru persoanele cu dizabilități
- Nivel mediu în ce privește accesibilitatea cât și accesarea internetului de acasă
- Infrastructură de internet de bandă largă insuficient extinsă sau dezvoltată, în special în localitățile greu accesibile și izolate.

Economia regională

- Ponderea scăzută a întreprinderilor inovative
- Nivel scăzut de inovare la nivel regional
- Procentaj scăzut din PIB al cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare și legătura slabă între cercetare și mediul economic
- Număr scăzut al IMM-urilor raportat la populația regiunii (dezvoltare încă redusă a antreprenoriatului)
- Nivel scăzut de digitalizare a economiei și administrației locale/județene/naționale

- Număr redus de utilizatori ai serviciilor publice online
- Nivel încă scăzut de internaționalizare al IMM-urilor (implicând cel puțin una din activitățile specifice: exporturi directe, importuri directe, investiții în străinătate, subcontractori externi, servicii subcontractate către firme străine, cooperare cu firme străine)
- Număr redus de angajați în domenii de producție mediu sau înalt tehnologizate
- Competitivitate scăzută a IMM-urilor datorată lipsei update-ului tehnologic, creșterii costului cu forța de muncă
- Performanțe scăzute ale sistemului de CDI regional
- Ecosistemul regional de inovare este într-un stadiu incipient și nu răspunde nevoilor de dezvoltare ale economiei și companiilor
- Productivitatea muncii în industrie și servicii sub media UE

Resurse umane, resurse de muncă, incluziune socială

- Scăderea demografică și accentuarea procesului de îmbătrânire demografică manifestate după anul 1990
- Scăderea accentuată a sportului natural pe fondul reducerii natalității
- Rata ridicată a migrației externe după anul 2000, cu tendințe de menținere, în special în cazul populației tinere, cu nivel ridicat al studiilor

- Creștere ușoară a raportului de dependență demografică comparativ cu anul 1990
- Disparități intra-regionale în ce privește rata de activitate și de ocuparea a populației în vârstă de muncă
- Nivel redus față de media națională și europeană al ocupării forței de muncă
- Dezechilibre în ce privește resursele de muncă produse de migrația masivă din zonele mai puțin dezvoltate (mediul rural, orașele mici etc.)
- Grad redus de participare a populației în vârstă de muncă la formare și perfecționare profesională continuă, în special în mediul rural
- Disparități teritoriale în ce privește oportunitățile de angajare și dezvoltare personală
- Acces redus al grupurilor dezavantajate la educație și pe piața muncii
- Ponderi ale populației din grupa de vârstă 25-64 ani cu studii universitare (nivelul 5-8), mult sub media Uniunii Europene
- Pondere ridicată a populației NEETS
- Performanțe scăzute ale sistemului de educației prin prisma rezultatelor PISA 2019
- Rată scăzută de cuprindere a copiilor în învățământul preșcolar, față de media UE
- Rezultate modeste privind dezvoltarea serviciilor de sănătate digitale precum cele de tip eHealth (eSănătate), mHealth (servicii mobile de sănătate), telemedicina, teleîngrijiri, imagistică, inteligență artificială, management digital, etc.

Mediu, eficiență energetică, schimbări climatice

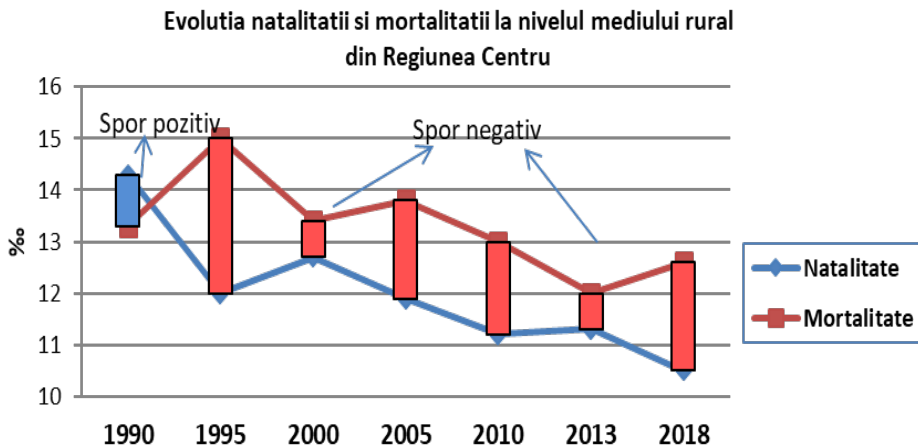
- Rata scăzută de reciclare a deșeurilor municipale
- Lipsa de eficiență a măsurilor de penalizare a companiilor care nu respectă normele legale în domeniul protecției mediului
- Monitorizarea deficitară a calității mediului
- Poluarea produsă de către fostele platforme industriale sau exploatarea miniere
- Suprafața redusă a spațiilor verzi din zonele urbane comparativ cu standardul minim european și cu recomandările OMS
- Număr important de clădiri publice și rezidențiale cu nivel scăzut al eficienței energetice
- Nivel ridicat al poluării în centrele urbane, datorat în special transportului
- Referitor la calitatea factorilor de mediu, calitatea aerului a fost cea mai afectată de poluare în ultimii ani
- Țintele privind eficiența energetică și diminuarea efectelor schimbărilor climatice sunt departe de a fi atinse.

Dezvoltarea turismului

- Infrastructura de transport parțial nemodernizată și accesibilitatea redusă a unor zone cu potențial turistic, transportul feroviar neatractiv
- Transportul în comun slab dezvoltat, infrastructura de transport alternativ aproape inexistentă (ex. ciclism)
- Infrastructura de agrement învechită și insuficient dezvoltată în stațiunile turistice și balneare, ofertă redusă și slab structurată în ce privește petrecerea timpului liber
- Mijloace și activități de informare și semnalizare turistică insuficiente (incl. în limbi de circulație internațională)
- Dificultăți privind asigurarea forței calificate de muncă
- Indice de utilizare a capacității de cazare turistică în funcțiune sub media națională și foarte scăzut comparativ cu celelalte regiunii
- Infrastructura destinată activităților culturale învechită
- Lipsa digitalizării patrimoniului material și imaterial.

Agricultură, silvicultură, dezvoltare rurală

- Rată scăzută de ocupare și nivel redus de diversificare a activității economice în mediul rural

- Deși în scădere în ultimele decenii, populația ocupată în agricultură și silvicultură este încă numeroasă, reflectându-se într-o pondere mare a agriculturii și silviculturii în totalul populației ocupate la nivel regional
- Dezvoltare redusă a infrastructurii de drumuri și a infrastructurii tehnico-edilitare în mediul rural
- Dezvoltare slabă a infrastructurii educaționale și de sănătate
- Variabilitate mare a producției agricole (în special a producției vegetale) și dependență mare a agriculturii de factorii climatici
- Fragmentarea excesivă a producției agricole și lipsa asocierii micilor producători agricoli
- Nivel încă redus al exporturilor de produse agroalimentare
- Valorificarea scăzută a resurselor forestiere (sub formă de cherestea)
- Productivitate scăzută a muncii în agricultură raportat la media UE.

Oportunități

Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană

- Implementarea strategiilor de dezvoltare urbană și a planurilor de mobilitate urbană durabilă
- Creșterea sumelor destinate dezvoltării urbane durabile prin FEDR și a bugetelor alocate pentru proiectele din cadrul Inițiativei Urbane Europene
- Implicarea mai puternică a societății civile în modelarea dezvoltării orașelor
- Implementarea de proiecte de dezvoltare la nivelul zonelor urbane funcționale
- Continuarea în ritm susținut a proiectelor de extindere și modernizare a infrastructurii regionale de transport în vederea unei conectări mai bune la rețelele TEN-t (inclusiv digitalizare)
- Continuarea finanțării infrastructurii de sănătate, educație și servicii sociale pentru a acoperi zonele nedeservite și a crește calitatea serviciilor
- Creșterea accesului în rândul populației la servicii de sănătate de calitate prin dezvoltarea serviciilor de sănătate digitale
- Continuarea proiectelor de dezvoltare, modernizare și extindere a infrastructurii sociale și a serviciilor aferente

- Dezvoltarea și finanțarea de proiecte cu accent pe serviciile sociale care au un caracter proactiv și presupun o abordare integrată a nevoilor persoanei, în relație cu situația socioeconomică, starea de sănătate, nivelul de educație și mediul social de viață al acesteia

- Continuarea, extinderea, diversificarea sau dezvoltarea investițiilor privind serviciile comunitare integrate, în special în mediul rural și localitățile urbane mici.

Economia regională

- Existența și dezvoltarea unor domenii economice bine specializate la nivel regional
- Dezvoltarea rețelelor de cooperare economică- clustere,
- Diversificarea programelor și introducerea de noi instrumente de finanțare pt. IMM-uri
- Ponderea în creștere a activităților economice cu valoare adăugată mare
- Menținerea/continuarea programelor de finanțare pentru dezvoltarea antreprenorialului; modernizarea proceselor de producție, inovare, cercetare, digitalizarea economiei
- Digitalizarea serviciilor publice și economiei ca rezultat al adaptării rapide la pandemia Sars-Cov-2
- Finanțarea HUB-urilor digitale, a infrastructurii de sprijin pentru CDI

Resurse umane, resurse de muncă, incluziune socială

- Continuarea tendinței de ameliorare a anumitor indicatori demografici
- Creșterea implicării mediului de afaceri în programe de formare profesională în sistem dual
- Implementarea de programe și politici favorabile dezvoltării tinerelor familii (family friendly policies)

- Dezvoltarea de programe și politici care favorizează îmbătrânirea activă
- programe europene și naționale pentru dezvoltarea de politici și proiecte care să faciliteze accesul comunităților defavorizate la educație și accesul pe piața muncii (PO CU 2014/2020)
- Implementarea de politici la nivel local sau regional în vederea îmbunătățirii formării profesionale inițiale și continue și de creștere a adaptabilității sistemului educațional la cerințele pieței muncii
- Continuarea programelor ce vizează stimularea antreprenoriatului și dezvoltarea abilităților antreprenoriale programe de atragere a tinerilor plecați în străinătate: programele de tip Start-up diaspora.

Mediu, eficiență energetică, schimbări climatice

- Continuarea programelor guvernamentale de sprijinire a achizițiilor „verzi” pentru locuințe, electrocasnice mari și mijloace de transport
- Sprijinirea implementării măsurilor din cadrul PAEDC-urilor adoptate la nivelul comunităților urbane și rurale din Regiunea Centru

- Introducerea unor programe educative în domeniul mediului pentru elevi
- Derularea unor programe de conștientizare a importanței protecției mediului
- Adoptarea European Green Deal de către Uniunea Europeană și concentrarea eforturilor pentru atingerea neutralității climatice în 2050

Dezvoltarea turismului

- Alocări financiare prin POR 2014-2020 și PNDR 2014-2020 pentru dezvoltarea turismului (Axa 7 din POR 2014-2020) care vor continua prin Obiectivul 5 al Politicii de Coeziune, POR 2021/2027
- Dezvoltarea unor forme de turism de nișă (ex. Sibiu, Regiune Gastronomică 2019, wine tourism, local touch, cicloturism, călărie) în toate județele Regiunii Centru
- Combinarea turismului cu alte activități (îngrijirea sănătății, exemplul regional fiind: turismul balnear - sector de specializare inteligentă, industriile culturale, precum și industriile artisanale)
- Implementarea conceptului de management al destinației turistice la nivel de arealuri turistice.

Agricultură, silvicultură, dezvoltare rurală

- Utilizarea eficientă a sumelor alocate prin PNDR 2014-2020 și prin viitorul PNDR și a sumelor disponibile prin alte programe de dezvoltare pentru mediul rural
- Creșterea interesului pentru agricultura ecologică
- Forme emergente de organizare a producției agricole pe orizontală și verticală
- Dezvoltarea, extinderea și diversificarea turismului în mediul rural.

Amenințări

Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană

- Menținerea întârzierilor în ce privește modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de transport
- Dezvoltarea „spontană” a orașelor, în dezacord cu principiile dezvoltării urbane durabile
- Menținerea ritmului lent al extinderii infrastructurilor de utilități publice
- Ritmul mai rapid de creștere a sistemelor poluante de transport în comparație cu cele mai puțin poluante
- Menținerea blocajelor în implementarea proiectelor de dezvoltare urbană durabilă
- *Creșterea decalajelor de dezvoltare între orașele mari și localitățile urbane mici*
- Diminuarea calității vieții, scăderea siguranței și securității sociale, reducerea coeziunii sociale pentru multe grupuri vulnerabile în contextul provocărilor în procesul incluziunii sociale

Economia regională

- Eșuarea politicilor/ măsurilor de asigurare a unei forțe calificate de muncă
- Lipsa de predictibilitate a regimului fiscal pentru firme
- Condiții dificile și costuri ridicate de creditare pentru IMM-uri (accesul la finanțare)
- Accentuarea polarizării economice la nivel regional
- Recesiunea economică cauzată de pandemia Sars-Cov-2

Resurse umane, resurse de muncă, incluziune socială

- Continuarea în următorii ani a scăderii demografice
- Accelerarea ritmului de îmbătrânire a populației și creșterea raportului de dependență demografică a vârstnicilor
- Continuarea migrației, cu precădere a populației tinere și a celei înalt calificate
- Menținerea unei rate scăzute de activitate a populației în vârstă de muncă din mediul rural
- Nivelul educațional scăzut la grupurile dezavantajate social și creșterea abandonului școlar.

- Mobilitatea scăzută pe piața internă a muncii și participarea scăzută a forței de muncă la programe de formare continuă
- Accentuarea problemelor economice și a celor sociale legate de sărăcie în orașele mici și în zona rurală
- Ritm lent privind digitalizarea educației și formării profesionale
- Ritm lent privind dezvoltarea de competențe digitale și alte competențe necesare pentru a crește calitatea serviciilor medicale și socio-medice, precum și a serviciilor sociale integrate (în special în ce privește creșterea capacității administrației și altor structuri publice și private).

Mediu, eficiență energetică, schimbări climatice

- Întârzierile în derularea proiectelor de infrastructură în domeniul protecției mediului
- Creșterea semnificativă a numărului de autovehicule vechi și poluante
- Defrișările ilegale și exploatarea pădurilor într-o manieră nesuspendabilă
- Desfășurarea unor activități economice care afectează cursurile de apă și lacurile din Regiune
- Presiunile antropice asupra mediului înconjurător care afectează biodiversitatea regională.

Dezvoltarea turismului

- Întârzieri în finalizarea modernizării infrastructurii de transport
- Întârzieri în finalizarea modernizării infrastructurii tehnico-edilitare în stațiunile balneare și în cele turistice
- Finanțarea unor proiecte care nu răspund unei viziuni de dezvoltare pe termen mediu și lung și nu respectă principiile dezvoltării durabile

- Desfășurarea unor activități economice care aduc prejudicii unor zone naturale cu potențial turistic (exploatările silvice intense, lucrările care afectează albiile râurilor, pășunatul în zonele protejate)
- Desfășurarea unor activități economice care aduc prejudicii unor zone antropice cu potențial turistic (construcții noi în centre urbane sau în zone rurale fără respectarea specificului arhitectural local)
- Lipsa standardizării serviciilor turistice (standardele de calitate în domeniul turismului nu sunt cunoscute și respectate de către toți furnizorii de servicii turistice)
- Corelarea redusă între strategiile și politicile de marketing în domeniul turismului existente la nivel local
- Concurența extraregională.

Agricultură, silvicultură, dezvoltare rurală

- Întârzieri în adoptarea unor măsuri de diminuare a efectelor Schimbărilor climatice (irigații, consolidări, îndiguiri etc)
- Lipsa de organizare și cooperare a micilor producători agricoli
- Continuarea declinului demografic înregistrat de majoritatea zonelor rurale (mergând până la depopularea unor localități) și accentuarea îmbătrânirii demografice
- Adâncirea discrepanțelor între mediul rural și cel urban în ce privește infrastructura edilitară, calitatea vieții și oportunitățile economice.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027

Viziunea care stă la baza dezvoltării regionale este ambiția ca, pe termen mediu, *”Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”*.

Obiectivul global al Strategiei de Dezvoltare este ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un **nivel convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene**.

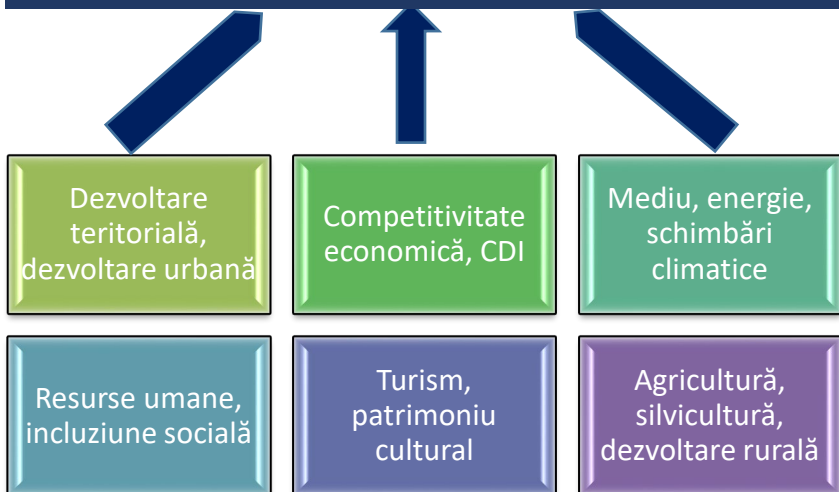
Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru reunește **6 domenii strategice de dezvoltare**, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- ❖ Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă
- ❖ Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare
- ❖ Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate
- ❖ Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice
- ❖ Turism și patrimoniu cultural
- ❖ Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura.

Pentru fiecare domeniu strategic a fost definit un obiectiv strategic (O.S.), gradul de îndeplinire fiind urmărit pe parcursul perioadei de implementare a PDR prin intermediul sistemului de indicatori stabilit în acest scop.

Viziunea regională de dezvoltare

Domeniul Strategic 1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă

Obiectiv strategic: Creșterea coeziunii teritoriale și reducerea disparităților intraregionale prin îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport și comunicații și sprijinirea dezvoltării urbane integrate

Priorități specifice

P.1.1 Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional

P.1.2 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă

P.1.3 Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere

Domeniul strategic 2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă

Obiectiv strategic: Tranziția spre o economie regională bazată pe cunoaștere prin modernizarea tehnologică și digitalizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării economice și prin creșterea contribuției cercetării–dezvoltării-inovării la dezvoltarea economică a Regiunii Centru

Priorități specifice

P.2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă

P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică

P.2.3. Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă

P.2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și a sectorului regional de cercetare-dezvoltare-inovare.

Domeniul Strategic 3. Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate

Obiectiv strategic: Creșterea coeziunii sociale a Regiunii Centru prin îmbunătățirea incluziunii sociale, creșterea accesului la servicii de educație, sănătate și facilitarea integrării pe piața muncii

Priorități specifice

P.3.1 Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile

P.3.2 Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizare a pieței muncii

P.3.3 Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile

P.3.4 Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate.

Domeniul Strategic 4. Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice

Obiectiv strategic: Creșterea calității vieții locuitorilor Regiunii Centru prin reducerea emisiilor de CO2 și o mai bună gestionare a resurselor, conservarea biodiversității și creșterea adaptării la schimbările climatice

Priorități specifice

P.4.1 Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru

P.4.2 Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale

P.4.3 Protejarea și conservarea biodiversității regionale

P.4.4 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

Domeniul Strategic 5. Turism și patrimoniu cultural

Obiectiv strategic: Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative

Priorități specifice

P.5.1 Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear

P.5.2 Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice

P.5.3 Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice

P.5.4 Asigurarea forței calificate de muncă în turism

Sistemul de implementare a PDR Centru 2021-2027

Procesul de implementare a Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru presupune desfășurarea în perioada 2021-2029 a următoarelor activități:

- I. Elaborarea unui **Plan de acțiune** în vederea operaționalizării obiectivelor Planului de Dezvoltare Regională, bazat pe monitorizarea portofoliului regional de proiecte și facilitarea implementării acestuia.
- II. Dezvoltarea și actualizarea permanentă a **portofoliului regional de proiecte**. Un prim pas în acest sens a fost operaționalizarea portalului online <http://portofoliu.adrcentru.ro/> care permite înregistrarea proiectelor strategice aferente PDR Centru 2021-2027 și gestionarea informațiilor privind implementarea acestora.
- III. Identificarea surselor de finanțare pentru realizarea proiectelor aferente portofoliului regional de proiecte. Ne referim aici atât de surse de finanțare disponibile prin programele de finanțare europene și naționale cât și la alte surse de finanțare (credite, fonduri de capital de risc, fonduri de garantare, etc.). În acest sens, a fost elaborată **Matricea surselor de finanțare pentru PDR Centru 2021-2027**, prezentată în tabelul 1, în conformitate cu informațiile la zi privind domeniile de finanțare acoperite prin Programele naționale sau regionale cu finanțare europeană.
- IV. Asigurarea de **asistență pentru dezvoltarea proiectelor strategice** în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților regionale propuse;
- V. Organizarea de **întâlniri periodice cu consiliile județene și cu organismele intermediare** pentru programele operaționale în vederea identificării de soluții la problemele apărute procesul de implementare a proiectelor aferente PDR Centru;
- VI. Acordarea de sprijin punctual pentru **întărirea capacității instituționale** la nivel județean/local;

- VII. Informarea eficientă a potențialilor solicitanți privind fondurile disponibile prin elaborarea lunară și diseminarea către aceștia a ***Catalogului Surselor de Finanțare***;
- VIII. Elaborarea unor **analize, studii, strategii regionale** pentru domenii cheie ale PDR Centru (dezvoltare durabilă, dezvoltare urbană, ocupare și formare profesională, competitivitate economică, coeziune socială, coeziune teritorială și reducerea dezechilibrelor teritoriale etc).

Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru va colabora pentru asigurarea implementării eficiente a PDR Centru 2021-2027 cu cele 6 consilii județene, cu autoritățile regionale și cu autoritățile de management sau organismele intermediare ale programelor operaționale pentru perioada 2021-2027.

Planul de Acțiune pentru implementarea PDR Centru 2021-2027

Planul de acțiune pentru PDR Centru 2021—2027 este un instrument de lucru pentru ADR Centru și partenerii regionali implicați în implementarea și monitorizarea acestuia, care grupează diverse activități menite să faciliteze pe tot parcursul perioadei 2021-2029 dezvoltarea de proiecte și atragerea de finanțări pentru atingerea obiectivelor strategice ale acestui document.

Ideea de la care pornește acest instrument de lucru este că implementarea Planului de Dezvoltare Regională se bazează în mod preponderent pe succesul proiectelor din portofoliul regional de proiecte atașat PDR și a altor proiecte similare ce vor fi inițiate în perioada următoare. În acest sens, este necesară realizarea, într-un mod coordonat și concertat, a unei palete de acțiuni precum monitorizarea permanentă a proiectelor strategice, identificarea de noi proiecte strategice, întâlniri de lucru cu promotorii de proiecte,

întâlniri de lucru cu entitățile publice care finanțează proiectele și acțiuni de informare privind oportunitățile de finanțare.

Alte acțiuni incluse în Plan au ca scop evaluarea calitativă și cantitativă a unor nevoi regionale de dezvoltare pentru a determina tipul de intervenții (proiecte sau măsuri politice) care să răspundă obiectivelor strategice și priorităților stabilite în PDR Centru, în acest sens fiind propuse câteva studii regionale.

Un alt tip de acțiuni propuse în Plan vizează întărirea structurilor parteneriale regionale, creșterea nivelului de cooperare cu alte structuri și diverși actori relevanți pentru dezvoltarea regională și creșterea impactului și a vizibilității unor proiecte și măsuri incluse în PDR și a conștientizării publicului în privința unor subiecte de interes în perioada actuală (schimbările climatice, digitalizarea etc), în acest sens fiind prevăzute conferințe tematice la nivel regional.

Planul de acțiune stabilește structurile implicate, resursele estimate, termenele și responsabilii pentru fiecare dintre activitățile propuse.

Monitorizarea PDR Centru 2021-2027

Monitorizarea procesului de implementare a Planului de Dezvoltare Regională Centru 2021-2027 se va realiza prin intermediul unor **rapoarte periodice** privind progresele înregistrate atât în ce privește **implementarea** planului de dezvoltare și **gradul de realizare** a rezultatelor planificate cât și **impactul** generat. Procesul de monitorizare a PDR Centru 2021-2027 va avea ca principal instrument de lucru **sistemul de indicatori**, definiți în raport cu măsurile și obiectivele propuse, cuprinzând, în total, 44 indicatori de realizare (output) și 28 indicatori de rezultat. Având în vedere faptul că implementarea PDR Centru se va întinde pe o perioadă de 9 ani, apare ca necesară cel puțin o evaluare intermediară a Planului, bazată pe analiza indicatorilor de rezultat.

Rapoartele de monitorizare vor fi realizate din 3 în 3 ani, în anii: 2024, 2027 și 2029, fiind prezentate în cadrul reuniunilor Consiliului de Dezvoltare Regională Centru și transmise autorităților publice la nivel național (Ministerul Fondurilor Europene).

În linii mari, **raportul de monitorizare** va cuprinde:

- Situația și evoluția socioeconomică a Regiunii Centru
- Realizările obținute procesul de implementare a PDR Centru 2021-2027
- Problemele întâmpinate în procesul de implementare a PDR Centru 2021-2027
- Exemplele de bună practică identificate
- Eventuale propuneri de revizuire a unor priorități, măsuri sau indicatori

Alături de evoluția situației socioeconomice regionale, rapoartele vor include informațiile relevante privind implementarea proiectelor din portofoliul regional de proiecte și situația fondurilor atrase în regiune prin programele operaționale și alte tipuri de programe.

ADR Centru va colabora, pe baza unor protocoale de schimburi de date și informații, cu cele 6 consilii județene, cu autoritățile regionale și cu autoritățile de management și organismele intermediare ale programelor operaționale pentru perioada 2021-2027.

Rapoartele de monitorizare a PDR Centru vor fi înaintate spre consultare și avizare membrilor Comitetului Regional de Planificare Centru, apoi vor fi prezentate CDR Centru.

Parteneriatul pentru elaborarea PDR Centru

În vederea elaborării Planului de Dezvoltare Regională Centru 2021-2027 au fost respectate prevederile din *Memorandumul Guvernului României cu tema: Pregătirea documentelor naționale de programare a finanțărilor din fonduri europene post 2020* precum și cele din *Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al Comisiei din 7 ianuarie 2014* privind Codul european de conduită referitor la parteneriat. Comitetul Regional de Planificare „Centru”, a fost constituit în luna iulie 2019, pe baza cadrului legal existent și a Hotărârii nr. 15/2019 a Consiliului de Dezvoltare Regională „Centru” prin care au fost stabilite structura cadrului partenerial și calendarul activităților pentru elaborarea PDR Centru 2021-2027.

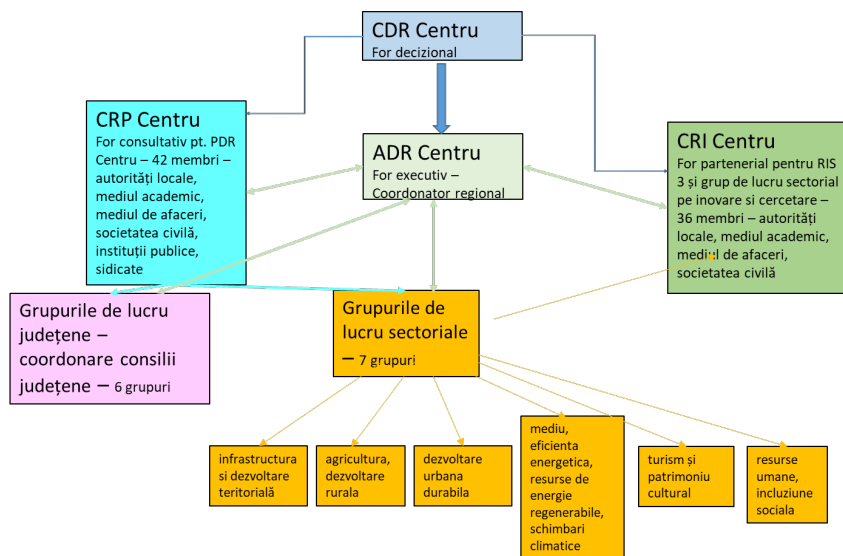

Rețeaua partenerială de planificare la nivelul Regiunii Centru cuprinde 3 tipuri de structuri:

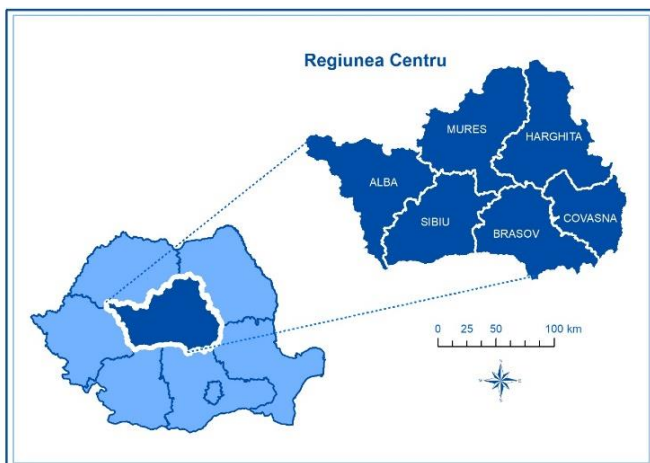
- ✚ **Comitetul Regional de Planificare "Centru" (CRP Centru)**– structură partenerială având în componență **43 organizații reprezentative** pentru cele 4 sfere ale societății: administrația publică, mediul de afaceri, mediul academic și societatea civilă;

- ✚ **6 Grupuri de Lucru Județene**, constituite la nivelul fiecărui județ, sub coordonarea consiliilor județene;
- ✚ **7 Grupuri de Lucru Tematice: infrastructură și dezvoltare teritorială; dezvoltare urbană durabilă; agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală; CDI și competitivitate economică; mediu, eficiență energetică, resurse de energie regenerabile, schimbări climatice; resurse umane, incluziune socială; turism și patrimoniu cultural.**

Relații funcționale între structurile de planificare

Ținând cont de PDR Centru, viziunea inclusă în cadrul Programului Operațional Regional "CENTRU" 2021-2027 pentru Regiunea Centru este ca Regiunea noastră să devină o regiune mai curată, atractivă pentru locuitorii săi și turiști, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să contribuie la bunăstarea fiecărui cetățean.

ALBA IULIA - ROMÂNIA
Str. Decebal, 12, 510093,
Tel.: (+ 40) 258 - 818616,
Fax: (+ 40) 258 - 818613
Web: www.adrcentru.ro,
E-mail: office@adrcentru.ro

Investim în viitorul tău!
Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
prin Programul Operațional Regional 2014-2020.

Publicație realizată de către Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Regional din cadrul Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru în cadrul proiectului cod SMIS 137249: „Sprijin acordat în perioada 01.01.2020 – 31.12.2021 pentru OI din cadrul ADR CENTRU în implementarea, monitorizarea, informarea și comunicarea la nivel regional a POR 2014 – 2020, respectiv pentru închiderea POR 2007 – 2013 (CF 3)”.

Data publicării: Martie 2022

www.inforegio.ro

www.regio-adrcentru.ro

facebook.com/inforegio.ro